

**Принципи надання фармацевтичної допомоги
постраждалим в екстремальних ситуаціях
Бородіна В.І., Сагайдак-Нікітюк Р.В., Вельма В.І.**

*Кафедра процесів та апаратів хіміко-фармацевтичних виробництв
Національний фармацевтичний університет,*

м. Харків, Україна

paft@nuph.edu.ua

Удосконалення системи надання фармацевтичної допомоги постраждалим в умовах екстремальної ситуації можливо тільки на єдиній теоретичній і методичній базі. Відповідно до Конституції України, кожен має право на охорону здоров'я, медичну допомогу [1]. При цьому доцільно виділити загальні принципи [2], що забезпечують ефективність, доступність і своєчасність надання фармацевтичної допомоги постраждалим в екстремальних ситуаціях, в тому числі і дорожньо-транспортної пригоди, до них належать:

- гарантування державою громадянам конституційного права на захист життя, здоров'я та їх майна, а юридичним особам - права на безпечне функціонування;
- комплексності щодо вирішення завдань цивільного захисту;
- створення системи раціональної превентивної безпеки з метою максимально можливого, економічно обґрунтованого зменшення ймовірності виникнення надзвичайних ситуацій і мінімізації їх наслідків;
- територіальність та функціональність єдиної системи цивільного захисту;
- мінімізація заподіяння шкоди довкіллю;
- гласності та вільного доступу населення до інформації у сфері цивільного захисту відповідно до законодавства.

Але, крім висвітлених у Законі України «Про правові засади цивільного захисту», доцільно додати такі принципи:

- принцип загально державності, тобто надання фармацевтичної допомоги є елементом Державної служби медицини катастроф, що є складовою частиною загальнодержавної системи щодо попередження та дій у надзвичайних та екстремальних ситуацій;
- принцип централізації і децентралізації управління. Організація медичного та фармацевтичного постачання в надзвичайних ситуація здійснюється за територіальним принципом з урахуванням регіональних особливостей на базі існуючих аптечних установ;
- принцип плановості передбачає визначення можливих потреб, завчасну комплектацію, регулярний облік, контроль і оновлення резервів лікарських засобів (ЛЗ), виробів медичного призначення (ВМП), санітарно-господарського і спеціального майна на різних рівнях для установ, які надають допомогу

екстремальних ситуаціях, а також підготовку фармацевтичного персоналу для надання допомоги постраждалим;

- принцип уніфікації розробки запасів ЛЗ та ВМП для установ, які беруть участь в ліквідації наслідків НС;

- принцип двоетапності надання допомоги постраждалим. Надання фармацевтичної допомоги постраждалим здійснюється в осередку ураження засобами бригад швидкого реагування та в медичних стаціонарних установах поточними й плановими резервами ЛЗ та ВМП;

- принцип мобільності, оперативності та постійної готовності надання фармацевтичної допомоги постраждалим в екстремальних умовах, який досягається своєчасним створенням резервів ЛЗ та ВМП, табельного оснащення необхідним медичним, санітарним та спеціальним майном для установ і формувань, які беруть участь в ліквідації медико-санітарних наслідків НС;

- принцип збереження функцій аптечних і фармацевтичних закладів, який відповідає організаційній структурі в звичайний час;

- принцип моральної та юридичної відповідальності фармацевтичних працівників, задіяних у наданні фармацевтичної допомоги постраждалим, які регламентуються законодавчими актами та постановами Уряду;

- принцип само- та взаємодопомоги полягає в навчанні засобами масової інформації населення правилам надання першої медичної і фармацевтичної допомоги у вигляді само- та взаємодопомоги та адекватної поведінки при різних видах катастроф;

- принцип єдності медичної і фармацевтичної науки та практики, медичної та фармацевтичної допомоги, тобто передбачає використання новітніх досягнень вітчизняної та зарубіжної науки в практиці надання допомоги постраждалим.

Досліджувані принципи повинні реалізовуватися при організації діяльності Державної служби медицини катастроф та забезпечують ефективність, доступність і своєчасність надання фармацевтичної допомоги в екстремальних умовах.

Список літератури:

1. Конституція України. Закон від 28.06.1996 р. №254к/96-ВР (тлумачення від 15.05.2014 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>.
2. Закон України «Про правовий режим надзвичайного стану» від 16.03.2000 р. №1550-III (редакція від 05.03.2015 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1550-14>